

Квасюк Лариса Володимирівна,

кандидат філософських наук, доцент кафедри документознавства та інформаційної діяльності Національного університету “Острозька академія”

ПРОПАГАНДА СПАДЩИНИ ОСТРОЗЬКОЇ АКАДЕМІЇ ЯК АКТУАЛЬНИЙ НАПРЯМ ДІЯЛЬНОСТІ ВІДДІЛУ ЗВ’ЯЗКІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ “ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ”

У статті розглядається проблема пропаганди спадщини Острозької академії як актуальний напрям діяльності відділу зв’язків з громадськістю вищого навчального закладу Національного університету “Острозька академія” в аспекті постановки проблеми, визначення мети і завдань програми діяльності, тактичних і технічних рішень, очікуваних результатів.

In the article the author discusses problems of propaganda of Ostroh Academy legacy as a part of the activities of Ostroh Academy PR department. The problem is discussed from the perspective of problem analysis, goal-setting and program planning, as well as tactical and technical decisions, and expected outcomes.

Згідно положення про відділ зв’язків з громадськістю Національного університету „Острозька академія”, що затверджений Вченою радою, одним із напрямків його діяльності є пропаганда спадщини Острозької академії. Це викликало актуальність розробки програми пропагування спадщини Острозької академії, що включає передісторію, постановку проблеми, дослідницький етап, визначення мети і завдань програми діяльності, тактичних і технічних рішень, очікуваних результатів.

Передісторія. У період перебудови в Острозі виникло культурно-історичне товариство “Спадщина”, яке об’єднало місцеву інтелігенцію. Воно висунуло ідею відродження Острозької академії як спадкоємниці традицій Острозької академії XVI-XVII століть – першої в Східній Європі школи вищого типу, в якій була видана перша слов’янська Біблія. Відродження Острозь-

кої Академії стало можливим в умовах незалежної Української держави, коли почали цінуватися набутки національної освіти і з'явилося розуміння необхідності їхнього відновлення.

Сучасна Острозька академія пройшла непростий шлях від спеціалізованого навчального закладу, що знаходився під опікою Києво-Могилянської академії, до повноцінного університету, що має статус національного. Академія зуміла стати одним з відомих вищих навчальних закладів України. Тут відбувається підготовка з таких спеціальностей як правознавство, економіка, історія, українська та іноземна філологія, політологія, документознавство та інформаційна діяльність, психологія, культурологія, релігієзнавство, міжнародні відносини, країнознавство, державне управління, теологія. При цьому викладачі академії намагаються відновлювати традиції своєї знаменитої попередниці. Оскільки Острозька академія XVI-XVII століть була перш за все закладом релігійного спрямування, де головна увага приділялася вихованню на християнських засадах та вивченню Святого Письма, керівництво нинішньої академії приділяє велику увагу даним питанням. Острозька академія стала осередком, де здійснюється підготовка вчителів християнської етики, а у 2007 році тут був здійснений перший випуск магістрів теології. Так як давня Острозька академія стояла біля витоків новочасної української літератури, тому закономірно, що тут сьогодні здійснюється підготовка за такою спеціальністю як "літературна творчість".

У стінах академії готуються не лише висококваліфіковані спеціалісти, а й високоморальні громадяни, для яких українська національна ідея є ідеєю, що наповнює самосвідомість.

На території академії функціонує музейний комплекс, який включає не лише музей цього навчального закладу, а й виставки стародруків та іконопису, підвали колишнього монастиря капучинів, кімнату-музей училища графа М. Д. Блудова.

Острозьку академію відвідують Президенти України, урядовці, послы іноземних держав, науковці, політичні і громадські діячі, письменники, журналісти тощо.

Острозька академія – помітний інтелектуальний та культурний осередок сучасності. Тут діє єдиний в Україні Інститут досліджень української діаспори.

Відродження Острозької академії стало можливим не лише завдяки підтримці державних структур, а й національно свідомих меценатів.

За трохи більше ніж десятиліття свого існування Острозька академія зробила дуже багато. Однією із причин цього є історія

її славної попередниці. Чимало людей усвідомило, що Острозька академія кінця XVI століття є однією з найбільших культурних цінностей нашого народу, а її відродження є справою загальнонаціональною.

Із самого початку існування відродженої Острозької академії її працівники приділяли і продовжують приділяти увагу Острогані. Результатом цих досліджень стали численні публікації на сторінках наукових збірників та періодичних видань. Етапним було енциклопедичне видання “Острозька академія XVI– XVII ст. ” (1997), що планується до перевидання з доповненнями, та колективна монографія “Острозькі просвітники XVI–XX ст. ”. (За матеріалами передмови І. Пасічника та П. Кралюка до енциклопедичного видання “Острозька академія XVI– XVII ст. ”. – Острог, 2009 рік, що готується до перевидання з доповненнями).

Проблема. За період існування відродженої Острозької академії багато що було зроблено в плані пропаганди її досягнень, результатом чого стало те, що про Острозьку академію сьогодні знають як про навчальний заклад зі своєю історією, традиціями, унікальністю, однак розвиток такої сфери як сфера зв'язків з громадськістю, її професіоналізація, актуалізували проблему наукової розробки програми дій відділу зв'язків з громадськістю у вищому навчальному закладі та, зокрема, і пропаганди спадщини Острозької академії як важливого напрямку діяльності підрозділу університету.

Дослідницький етап. Розробці програми пропагування спадщини Острозької академії має передувати дослідницький етап, метою якого є з'ясувати проблеми пропагування спадщини Острозької академії, позитивні та негативні сторони проблеми. Методами дослідження були обрані:

- аналіз змісту повідомлень ЗМІ;
- вимірювання успішності заходів;
- аналіз кіберпростору;
- експертне опитування.

Аналіз змісту повідомлень ЗМІ. Проведений аналіз змісту повідомлень – моніторинг преси на місцевому, регіональному, всеукраїнському та міжнародному рівнях показав, що Національний університет “Острозька академія” у відсотковому співвідношенні так представлений у друкованих періодичних ЗМІ:

- у місцевих – 15%,
- у регіональних – 21,5%,
- у всеукраїнських – 43%,
- у міжнародних – 20,5%.

Щодо пропаганди спадщини Острозької академії (здійснювалася пропаганда імені князя Острозького в рамках проекту “Великі українці”, що мало позитивний вплив на інтелігенцію, освітан), то на фоні подієвих та інформативних матеріалів, що в основному висвітлювали події, які відбуваються в університеті і, безперечно, мали позитивний характер, що сприяло зміцненню іміджу університету як на всеукраїнському, так і на міжнародному рівні, варто було б попрацювати над створенням статей про Острозьку академію, її історико-культурну спадщину, приурочуючи це до певних подій. Також варто було б посилити подачу такої інформації у закордонну пресу. Для того, щоб зацікавити вказаною інформацією потенційних абітурієнтів, варто було б більш широко використовувати молодіжні канали інформації, а для залучення більш широкої аудиторії - телевізійні ЗМІ.

Вимірювання успішності заходів. Ще один критерій оцінювання роботи у сфері зв'язків з громадськістю – аналіз акцій. У контексті аналізу акцій можна розглядати проведення конференцій, про ефективність яких говорить залучення науковців, випуски збірників наукових праць (тут варто визначити останні два збірники, що присвячені постатям князю Костянтину Острозькому та полемісту Мелетію Смотрицькому), висвітлення заходів у ЗМІ (багато подій знаходять своє оперативне представлення у ЗМІ, але, наприклад, річниця М. П. Ковальського, присвячені їй Дні науки, не знайшли там свого оперативного відображення). Позитивним можна вважати відвідування музею Острозької академії під час проведення наукових конференцій, олімпіад, семінарів з християнської етики, ярмарок спеціальностей за участю викладачів, студентів інших вузів, роботодавців, що сприяє залученню їх до історичної спадщини Острозької академії. Низка акцій проводилася з метою популяризації Острозької академії серед політиків, діячів культури і мистецтва. Відділ зв'язків з громадськістю надавав організаційну та інформаційну підтримку цим заходам.

Аналіз кіберпростору – один із актуальних на сьогодні підходів до аналізу ефективності роботи зв'язків з громадськістю. Дослідження веб-сторінки Національного університету “Острозька академія” показало, що там є інформація про історію Острозької академії, її сучасний стан, позитивним є розміщення енциклопедичного видання “Острозька академія”, варто було б подати інформацію про діячів Острозької академії (наприклад, в науковому блозі, також там можна розмістити матеріали проведених конференцій, що присвячені К. Острозькому та М. Смотрицькому).

Експертне опитування як позитив відзначило введення до навчальних планів підготовки бакалаврів курсу "Острозька академія як явище культури", значний науковий здобуток – енциклопедію "Острозька академія", збірник наукових статей "Острозькі просвітники" (останній маловідомий громадськості), створення музею "Острозька академія" (зусиллями Я. В. Бондарчук), тема "Острогіани" отримала фінансування у 2008 році від Міністерства освіти і науки України.

Разом з тим було підкреслено, що студенти, викладачі недостатньо займаються проблематикою Острозької академії (ці теми не стали прорітетними у наукових пошуках), хоча певні зрушення є, зокрема, на кафедрі історії. Розробка теми Острогіани потребує міждисциплінарного підходу – залучення до її вивчення релігієзнавців, філософів, культурологів; створення на базі бібліотеки університету, або при інституті вивчення спадщини Острозької академії, ресурсного центру, в якому були б зібрані публікації вітчизняних та зарубіжних (російських, польських, білоруських, литовських, американських, науковців про академію), джерельна база, що давало б можливість студентам та викладачам виконувати наукові розвідки.

Мета програми – пропагування спадщини Острозької академії повинно бути одним із стратегічних завдань Національного університету „Острозька академія” і стати одним із аспектів управлінської діяльності керівництва університету. Свідченням того, що вище керівництво Національного університету "Острозька академія" усвідомлює важливість цієї проблеми є те, що питання про пропаганду спадщини "Острозької академії" слухалося на засіданнях Вченої ради, де і було прийняте рішення про розробку програми пропаганди спадщини "Острозької академії".

Визначення завдань з пропагування спадщини Острозької академії передбачає їх розробку у контексті визначення цільових груп громадськості. Використовуючи методіку цільові групи, можна виділити такі групи громадськості, на які має бути спрямована діяльність відділу зв'язків з громадськістю та керівництва Національного університету "Острозька академія" з метою пропаганди спадщини Острозької академії:

- державні структури;
- учні шкіл;
- випускники університету;
- ЗМІ;
- міжнародні організації;
- громадські організації;

- викладачі інших вузів та науковці;
- вчителі;
- роботодавці;
- викладачі та студенти університету. Перші дев'ять цільових груп відносяться до зовнішньої, а остання – до внутрішньої громадськості, але так як внутрішня громадськість невдовзі стає зовнішньою, на неї потрібно звертати особливу увагу.

Завданнями пропагування спадщини Острозької академії є:

- залучення органів державної влади та управління до розбудови Національного університету “Острозька академія”, зокрема, побудови гуманітарного корпусу, та заходів щодо пропагування Острозької академії;

- активізація викладачів та студентів як внутрішньої громадськості до проведення наукових досліджень з проблематики Острозької академії;

- інформування учнів шкіл як потенційних абітурієнтів про Національний університет „Острозька академія”, його історію, традиції, сучасні перспективи щодо отримання перспективних спеціальностей;

- залучення до вивчення спадщини Острозької Академії науковців поза межами академії шляхом їх участі у конференціях, наукових публікаціях. Широке інформування про ці заходи, зокрема, і через сайт академії;

- ознайомлення міжнародної громадськості з Острозькою академією, її історією;

- посилення співпраці з освітніми, науковими установами, бібліотеками шляхом надсилання їм інформації (наукових видань, газет) про перспективи університету;

- розробка заходів з метою інформування та залучення вчителів шкіл до пропагування сучасної Острозької академії як вузу, в якому можна отримати перспективні спеціальності;

- встановлення контактів з випускниками університету, особливо з тими, які працюють у ЗМІ, з метою використання їх для інформування про університет „Острозька академія”;

- проведення заходів для роботодавців, використовуючи можливості познайомити з університетом і залученням до його розвитку;

- позиціонування Острозької академії як сучасної освітньої установи у Міністерстві освіти і науки України.

Тактичні і технічні рішення мають бути розроблені на основі завдань і стати частиною рішень вищого керівництва Національного університету „Острозька академія”.

Зробити прорітетним навчання в аспірантурі і докторатурі тих викладачів, які працюють над проблематикою Острогіани (релігійних, культурних, історичних, філософських аспектів).

Варто виділити кошти для створення бази даних джерел та публікацій про Острозьку академію при інституті вивчення спадщини Острозької академії.

Основна проблема на шляху здійснення проекту – невеликий бюджет, що не дозволяє витратити гроші на дорогу рекламу та PR-кампанії. Тому варто використовувати недорогі канали комунікації та особисті контакти.

Для компаній по пропаганді повинні бути обрані ЗМІ, які цікавляться науковими, релігійними, освітніми питаннями. У них можна подавати інформацію про Острозьку академію. Особливий наголос варто зробити на молодіжних ЗМІ, у тому числі газеті “Острозька академія”.

Варто і далі проводити заходи в Острозькій академії – виставки, презентації творів, адже вони спрямовані на залучення зовнішньої громадськості, зокрема, інтелігенції.

Говорячи про унікальність “Острозької академії” варто наголосувати на ролі церкви – студентського храму як осередку міжконфесійного діалогу (так можна залучити релігійних діячів).

Варто зосередити увагу на публікаціях про діячів академії, її здобутки, сучасні досягнення у сфері педагогіки, культури, релігії – з метою залучення освітян, культурних та релігійних діячів.

Підвищити значення музею Острозької академії, через екскурсійну роботу якого можна також залучати зовнішню громадськість (як і через туристичну діяльність у більш широкому значенні).

Для внутрішньої громадськості варто організовувати наукові гуртки (для студентів, які займаються Острогіаною, та викладачів).

Проводити наукові конференції для студентів, учнів шкіл, науковців по Острогіані. Використовувати широке інформування про ці заходи. Так можна залучити зовнішню громадськість – майбутніх абітурієнтів та науковців.

Підготувати матеріал про Острозьку академію на сайт та зробити виставку в бібліотеці.

Вивчити питання публікації праць викладачів, що мають розкрити характер, а тому є недоступними для широкого загалу, у тому числі робіт М. П. Ковальського.

Варто розповсюджувати додаткову інформацію про Острозьку академію – про навчальний процес – в періодичних освітніх виданнях.

Посилити міжнародні зв'язки, інформація про академію повинна подаватись за кордон. Використовувати у цьому плані участь в обмінних програмах.

Привернути увагу до постаті М. П. Ковальського – можливо, зробити музей джерелознавства, історіографії у вищому навчальному закладі, куди передати бібліотеку та архів історика.

Більш широко співпрацювати з музеями м. Острога, ближчих регіонів – науковими кадрами як зовнішньою громадськістю.

Визначити роль Культурно-мистецького центру та Студентського Братства Національного університету „Острозька академія” у пропаганді спадщини академії, а також розробити пропозиції проведення заходів по факультетах.

Організувати конкурс проектів „Пропаганда спадщини Острозької академії” серед студентів з метою їх залучення як внутрішньої громадськості до розробки та втілення в життя заходів з пропаганди спадщини Острозької академії шляхом фінансування проектів-переможців.

Реалізувати вказані пропозиції можна через розробку календаря подій і планування заходів відповідно до нього.

Результати, яких планується досягти:

Залучення державних органів до участі у реалізації програми пропаганди спадщини Острозької академії.

Створення джерельної та бібліографічної бази та розробка на її основі наукової теми “Острозька академія” силами науковців.

Курс “Острозька академія як явище культури” розширити.

Надавати підтримку виданням наукових праць викладачів з проблем Острогіани.

Випуски наукових збірників по Острогані, проведення конференцій, секцій на Днях науки.

Широке висвітлення теми Острозької академії в ЗМІ.

Розробка сторінки Острозької академії в газеті “Острозька академія” (силами істориків, культурологів, філологів, документознавців).

Допомога від громадських організацій в плані популяризації Острозької академії.

Участь студентів у конкурсах проектів, що присвячені пропаганді спадщини “Острозької академії”, її іміджу.

Розробка Інтернет-сторінки, що присвячена історії Острозької академії.

Посилення ролі бібліотеки в пропаганді Острозької академії, підбір матеріалів про Острозьку академію та організація виставки праць викладачів з проблем Острогіани, а також тематичних

виставок до певних подій.

Залучення громадськості до участі у заходах з пропаганди Острозької академії.

Спільно з Братством спудеїв та культурно-мистецьким центром проведені корпоративні заходи, розвиток традицій корпоративної культури серед студентів і викладачів з метою пропаганди історичного закладу.

Утвердження у громадськості думки про Острозьку академію як заклад вищої освіти з історичними традиціями, сучасними освітніми технологіями, перспективними спеціальностями, підкреслення унікальності закладу освіти.